

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditur'a foiei, pre afara la s. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra expeditura. Pretiula prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 85.

ANULU XXIII.

Sabiu 26 Octomvre (7 Nov.) 1875.

tru celealte párti ale Transilvaniei sf pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inserutele se platescu pentru intai'a óra cu 7 cr. sírulu, pentru a dóua óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Cátra cetitorii nostri.

Nu demultu partea cea mai mare a diurnalelor noastre politice a anunziatu apropierea sfersitului vietiei lor, si astfelu e probabilu ca voru apune in curendu. Aceeasi sórte avura in anii din urma unele diurnale literarie si scientifice, iera putienele foi ce ne-au mai remasu au o esistintia atátu de precaria, incátu adi-máne ne mai póte surprinde vr'un'a cu scirea si despre incetarea ei. Acésta parasire „en masse“ a câmpului de lupta spirituala este unu fenomenu momentuosu, care arunca o umbra caracteristica asupr'a intregi noastre activitati publice, unu fenomenu, care merita fára indoiala a fi studiatu cu totu dinadinsulu, pentru de a affá isvorulu reulu si apoi midilócele cele mai potrivite pentru delaturarea lui.

Nereesirea si incetarea grabnica a atátoru intreprinderi diurnalistiche, literarie scientifice nu póte fi o aparintia enigmatica pentru observatorulu, care urmaresce cu óre-care luare aminte cursulu, ce l'a luatú cultur'a nostra natiunala in deceniile mai din urma.

Traindu intr'unu secolu, care are de devisa *progresulu* in tóte directiunile activitati omenesci, incungiurati fiindu de némuri, tóte mai inaintate in cultura decátu noi, si vedendu indata in ór'a desteptarei noastre starea in floritorie, la care ele au ajunsu, cea mai firésca urmare a fostu tendintia nostra, de a ne urcá pre aceeasi trépta a desvoltarei, la care densele au ajunsu fórté cu incetulu si in urm'a multoru incercári desierte. Cu o incordare spasmatice a puterilor noastre, slabe inca, ne-amu apucatu pre tóte terenele deodata de lucru si in lips'a totala a unui planu ratiunali, dupa care aru fi trebuitu sa purcedemu, noi amu datu orbisulu navala asupr'a medilóceloru de cari s'au folositu alte popóre, dara in fug'a cea mare — lucru pré firescu — nu amu fostu in stare a aplicá totu-déun'a midilócele potrivite, ci amu cautatu mai de multe ori mantuiera nostra numai in primirea *formei* culturei moderne, fára de a-i fi cuprinsu *esenti'a* si valórea interna.

Acel'a-si modu de procedere pare a-lu fi practicatu si diurnalistic'a nostra. Nici ea nu si-a datu totu-déun'a bine sém'a despre impregiurárele particulare, intre cari a avutu sa-si desvólte activitatea sea. Urmarea firésca a fostu, ca adese s'a potignitu. In locu de a tiené contu de *trebuintiele reale* si priceperea poporului, ea adese-ori a pribegitu prin regiunile „politice mai inalte“; in locu de a-lu adapá cu cunoscintie potrivite si folositorie, l'a imbetatu pré multu cu frase góle; in locu de a representá opiniunea publica, ea a devenitu in mare parte cuibulu si apostolu certeloru personale.

La aceste scaderi insemnate avendu parte atátu diurnalele politice, cátu si scrierile periodice literarie, e lucru firescu ca, ele nu numai nu au póttu fi in stare de a-si castigá unu radímu poternicu, moralu si materialu, in mass'a poporului, ci au ajunsu cu incetulu a perde si pre celu ce l'au avutu din partea barbatiloru, ce au gustu si pricepere de cetire, impreunate cu judecata nepreocupata. Déca lipsirea de spriginu s'aru fi estinsu numai asupr'a productiuniloru rele si netrebnece, atunci nu aru fi nici o paguba, dorere in sa ca, sub prejuditiulu, care in urm'a impregiuráriloru aretate s'a formatu in contr'a productiuniloru noastre spirituale indeobsce, au suferitu si suferu si putienele aparintie, cari au urmatu, séu aru voi sa urmeze de aci inainte o directiune mai seriósa si mai corespundietoria.

Acésta stare trista a lucruriloru in sa nu ne descuragieze, cáci nu este atátu de desperata, incátu sa nu se póta intórce spre bine. Reulu, ce-lu affámu preste totu in directiunea gresita a culturei noastre, ce e dreptu, fiindu generalu, nu-lu potemu delaturá dintr'odata, reulu, ce-lu intempinámu in diurnalistica in sa, fiindu marginitu pre unu terenu specialu, e mai accessibilu influintiei noastre si prin urmare mai usioru de vindecatu. Ne trebuie numai vointia firma de a ne desbracá pre de o parte de patimile uricióse si de frasele netrebnece, iera pre de alt'a a studiá cu mai mare seriozitate si fára preocupatiune cestiunile, ce voimú a le pune inaintea publiculu.

Avendu cele mai susu espuse in vedere, trebuie sa o privimú cá o procedere, ce merita recunoscintia nostra, déca comissiunea tipografiei archidiecesane, fára de a cautá la momentanulu folosu materialu alu ei, a decisu a intrebuintia o suma anumita pre anu din veniturile curate spre radicare si completarea „Telegrafulu Romanu“, atátu in partea politica, cátu si in cea literara-scientifica. Spre acestu scopu numit'a comissiune a isbutitu a castigá pentru diferite specialitati mai multe puteri, din cari unele sa conlucre la partea politica, dandu o mai mare estensiune si intensitate tractarei diferitelóru cestiuni de interesu comunu, iera altele, decise fiindu a parasí directiunea gresita de pána acum si a apucá pre alt'a mai corespundietore, — care se ingrigésca de edarea unui adausu literaru. Acestu adausu, sub numirea de Foisior'a „Telegrafulu Romanu“ va aparé dela anulu nou incolo separatú, de ocamdata in marime de o cóla la dóue septamáni, si se va alaturá la fói'a politica, fára de a urcá pretiulu de abonamentu de pána acum'a.

Acést'a Foisior'a se va ocupá cu deosebire de caus'a invetiamentulu popularu si va tractá probleme de totu felulu pedagogice si din diversele rómuri ale economiei. Totu odata ea si va deschide colónele sele la ori-ce lucrare literara, care pórtá marc'a unui studiu seriosu si va fi ferita de personalitati, si de esageratiunile si frasele, cari in urm'a unui zelu natiunali reu intielesu, nepastuescu fórté multe productiuni literarie de a le noastre. Ne luámú voi'a a atrage atentiunea on. publicu si cu deosebire a invetiatoriloru nostri asupr'a acestei intreprinderi literarie, a cárei programa speciala va aparé la tempulu seu.

Revista politica.

Opiniunea publica in ambele jumetati ale imperiulu se ocupa cu predilectiune de cestiunea comerciale si vamale. Intrebarea cardinala e: se remana teritoriulu vamalu comunu séu sa se infiintieze unu teritoriu vamalu separatú pentru Ungari'a? Foile din Ungari'a, intre cari cu deosebire „Pesti Napló“, pledéza cu multu zelu si resolutiune pentru teritoriu vamalu separatú. Organulu citatu desvólta urmatóriele pareri in acést'a cestiune de o insemnate eminenta:

„Miseri'a Ungariei este cestiunea vamale. Deficitulu Ungariei e cestiunea vamale. Desvoltarea Ungariei cá státu si viitoriulu ei industrialu, comercialu si culturalu sta in legatura cu cestiunea vamale. „Care e nutrementulu bolnavulu? intréba mediculu; „cu ce costu se sustiene copilulu“ intréba educatoriulu. Circulatiunea bunuriloru materiali face temelulu societatiiei si determina cualitatea ei. Mai incape inca vre-o indoieála, ca noi ne nutrimú reu? Nu e siguru, ca suntemu dependinti de Austri'a relativu la bani, comerciu si fabrice, si mai incape vre-o indoieála ca dependintia acést'a devine din di in di mai apesatória, ba ca pieré ori-ce ramu industrialu fatia de liber'a concurentia. Prin comuniunea vamale de acum

suntemu condamnati la servitute eterna. Si cine néga, ca nu suntemu explotati cá o colonia, fára de a se ingrigí vre-o tíera materia cu iubire de noi, fára de a ne dá capitalu abundantu pentru intreprinderi si de a luá asupr'a sea spelese pentru scutulu militariu alu coloniei; noi dámú soldati, platimú cuot'a si datori'a de státu; dámú Austriei comerciu liberu in tier'a nostra intréga; eschidemu in favorulu privilegiulu ei concurentia eterna cu vamile la fruntarie; renunámú la desvoltarea industriei indigene prin cládirea drumuriloru ferate; industriasiu nostri din cetátile cele mici se ruinéza in concurentia lorú cu industriasiu din Austri'a; noi suferimú, cá isvorulu de ori-ce creditu se fia la banc'a natiunale din Vien'a care neavendu inima ne séca sangele din venele nostre: resignámú la venitele unei linie vamale deosebite, prin carene-amu puté acoperi deficitulu nostru; noi resignámú la desvoltarea conforma relatiuniloru nostre a industriei si a comerciulu, cari stau in legatura cu unu teritoriu vamalu independentu; suferimú cá venitele comune dela vâmi sa se distribue intr'o proportiune de cuota, macaru ca, déca vomu considerá numerulu sufeteloru si starea nedesvoltata a industriei unguresci, in Ungari'a se consuma 40 procente din marfurile importate; ne

invoimú, cá dările indirecte sa se intogmésca dupa unu modu uniformu, dincóce si de dincolo de Lait'a, pre cându raporturile de productiune si consumtiune suntú diferite, prin acést'a nu numai ne pagubimú in modu positivu cu mai multe milióne, pre cari le platescu consumentii unguresci la erariulu austriacu, ci resignámú totu odata la dreptulu de a urcá dările indirecte, si suntemu siliti se cercámú pre cele directe intr'o mesura atátu de mare, cátu sum'a lorú trece preste celealte; de aci apoi alungámú ori-ce sistemu de contributiune, punemu pre umerii popóru sarciuni ne-suportabile credemu, ca prin inesorabil'a esecutiune vomu paralisá reulu natiunali-economicu, absurditatea financiale politica si insolventia fapteca. Confusiunile nostre financiale provóca totu mereu crise politice. In fine credemu, ca prin o dictatura parlamentaria ne vomu scapá de starea critica.

Considerandu aceste motive noi ne dechiarámú pentru unu teritoriu vamalu independentu, dara guvernulu nu-lu voiesce, fára de a aduce vre-unu motivu.“

Diet'a Ungariei s'a redeschisu, lucru va avé destulu, ea va pertractá bugetulu si pararelu cu acést'a si proiectele de reforma administrativa. La

2 Noembre n. s'a tienutu unu consiliu ministerialu, in care s'a statoritu program'a lucráriloru pentru dieta.

In cenferintia partidei liberale ministrii anunziara unu síru de proiecte de legi, intre cari relevámú: proiectele despre reform'a casei magnatiloru, casatori'a civila, despre scólele medie, conventiunea cu Romani'a, legea montana, proiectulu despre pensunierea oficialiloru si regularea felóloru judecatoriloru, codicele cambialu, codicele penalu si procedur'a penale, proiecte despre juri, procedur'a civila, regulamentulu concursualu, proiectu despre concesionarea drumuriloru ferate, proiectulu despre junctiunile turcesci, proiectulu despre sect'a nazareniloru si pentru noi celu mai insemnatu dintre tóte — proiectulu despre **regularea fundulu regiu.** s. a.

Din Romani'a vine scirea, cá ministrulu de esterne Boerescu aru vrea sa demisioneze.

Scupcin'a serbésca e conchiamata iera pre 30 Nov. prin decretulu principelui. Spiritulu martialu iera incepe a predominá.

Intrevederea din urma a celoru doi monarhi a adusu Italiei unu avantaju, si anume: legatiunile ambeloru state din Rom'a si Berlinu se voru radicá la rangu de ambasade. S'au facutu dejá dispositiunile prealabile. —

Despre sugrumarea insurectiunii in Erzegovina si Bosni'a nu póte fi inca vorba. Din contra se vede ca lucrulu va luá dimensiuni mai seriose si se va complica totu mai tare. Pre lángra aceea, ca si bulgarii agita din tóte puterile intru rescolarea mase-lorului poporului bulgaru, vedemu acum si pre colosulu dela nordu, ca se intereséza pre facia de sórtea insurgentiloru. Fóia oficiale din Petropole esi dilele aceste cu colórea pre facia si intre altele dede espresiune urmató-riilor: Evenimentele de pre peinsul'a Balcanu au aflatu pre Rusi'a gat'a, cá in aliantia cu alte dóue staturi se faca totu ce se va póte intru interesulu pacii euro-pene. Inse Rusi'a n'a sacrificatu ace-stei aliantie simpathiele séle pentru crestini slavi din Turci'a. Sacrificiele ce natiunea rusésca le-a adusu pentru poporatiunea slava din Turci'a suntu asiá de mari, încátu Rusi'a se vede îndreptatita, a-si areta simpathiele, sele, inaintea Europei întregé... In urm'a interventiei Turci'a a promis, ca va ameliorá sórtea crestiniiloru slavi... Deci in totu casulu starea cea trista a poporatiuniloru crestire din Turci'a trebuie sa ajunga la unu capetu. — Acést'a este o amenintiere, ce inspira cele mai mari temeri si ingrijiri.

Sabiu in (4 Nov.) 23 Oct. 1875.

Astadi se tienù adunarea scauna-le, amanata in rendulu trecutulu din lips'a numerulu acelu' a de represen-tanti, care se recere spre a se constituí adunarea si a puté aduce con-cluse valide. —

La ordinea dilei stá prelángra ob-jectele cuprinse in harti'a convocatóre din 15 Octobru a. c. — cá nou ob-jectu, alegerea deputatiloru pentru confluxulu conchiamatu pre 22 No-vembre a. c. —

Deputatii se presentara si cu oca-siunea acést'a fórté rari la numeru; in deosebi dintre románi abiá puteai numerá pánna in 10, lipsindu chiaru si de acei'a, cari locuescu in cetate si cari, mai ca nu voru fi avutu alte afaceri atátu de urgente, încátu ab-solutu se nu le fi potutu parasi!*)

Cu tóte acestea siedinti'a deschi-*) Unii au participatu la Consistoriulu metropolitanu. Red.

diendu-se, mai întâiu se procese la alegerea deputatiloru pentru confluxu; la carea románii, nefindu destui spre a-si instituí deputatii proprii, — con-cursera cu bile albe.

Sasii 'si alesera deputatii loru in persónele Wittstock, Göbbelsi Kästner.

Dupa acést'a urmá cá objectu de interesu mai mare, propunerea majoritátiei comitetului, pentru esmiterea unei deputatiuni la regimu si Majes-tate spre medilocirea arondárei fun-dului regiu, dupa calapódele croite de universitatea sasésca din 1873 si de majoritatea adunárei acestui scaunu din Octobru a. tr. — precum si spre esoperarea unei legi municipale, iéra prim'a calitate ecstr'a, — Si inca tóte acestea sa se plasmuiésca pre contulu cassei scaunale!

Nu va dubitá nime, ca se primí propunerea si inca duplicata, trimi-tiendu-se acum'a in locu de 2 depu-tati 4; acést'a pentru cá se li se faca dreptate si celoru de pre la sate! —

Románii din Sabiiu tienura, dupa cum se vorbesce, sfatu mare, si se in-tielesera asupr'a modulului de procedere, impartindu între sine rolele de combatere si incrediendu unui'a anume chiaru si insinuarea votului separatu obicinuitu. — Cu tóte aceste inse dupa ce se facú propunerea pentru depu-tatie, tacura cei chiamati, cá in Bra-siovu si airea! — fâra desbatere propunerea; de nu se vedé deputatulu Pred'a — altcum fâra mandatu spe-cialu din partea conferintiei tienute si numai cá reprezentantu alu votului minoritátei din comitetu — indemnatu a combata atátu propunerea cátu si argumentele sofistice pentru sustiene-rea si validitarea privilegiloru. — Densulu propuse din parte-si trecerea la ordinea dilei asupr'a propunerei majoritátei comitetului, si rieiptarea acesteia; cu tóte acestea inse propu-nera sea, fiindu spriginita numai de cei cáti-va románi presenti remase in minoritate eclatanta si neaflandu-se nime, care dupa intielesulu avutu se insinue bateru votulu separatu, — cadiu si sarcin'a acést'a asupr'a opo-nentelului anume neautorisatu. —

Sasii inse cu totu votulu sepa-ratu 'si alesera deputatiunea loru, ca-rea cum se crede in scurtu va cale-tóri, dupa dreptate sasésca! —

Cum voru urmá románii mai de-parte Ddieu va sci; — fiinduca pánna acum'a in privintia acést'a inca nici nu se svatúra. — Apoi esperintia ne areta, cá si cându se sfatuescu de a-junsu, nu facu nimic'a!

Quousque tandem atát'a caciulire órba si atát'a politetia de a se retrage din ori-ce afacere; chiaru spre daun'a acelor'a, cari ni-au tramisu?! —

Unu deputatu.

De pre câmpulu panai 1/11 1875.

Porumbulu si sierpete.

„Natiunea romána e victim'a unei politice; — e arancata cá unu go-lumbu (porumbu) in gur'a sierpelui — pentru-cá se lu imlandiasca, si se i aline veninulu. — Cui se credemu? care e acel'a de nu ne a insielatu? Se dice ca diplomatii in politica nu au inima; noi putemu dice, ca nu aru avé nice sufletu, nice Dumnedieu — ca nu aru fi ómeni, candu aru sacrificá unu poporu credinciosu.“

Cuvintele de asupr'a citate, a unui románu, a unei auctoritáti po-litice imperiale austriace, din anulu 1861, suntu scrise in „Gazet'a Tran-silvaniei“ din anulu 1861 sub nrulu 12 pre lángra subscrierea cu m. p. (mana propria) a numelui deplinu a auctoritátiului.

Si iata acum, dupa 15 ani, se afla natiunea romána cá o victima, jertfa, adevărata, la sierpele cu gur'a deschisa, cá se o inghita, sa o manance séu se o ucida.

Déra inca totu nu e de desperatu. Viati'a natiunei románe se póte inca aperá si scapá.

Natiunea romána pánna acumu e numai la gur'a sierpelui, déra inca nu in gur'a lui.

Asiá stamu de aprópe de gur'a cascata a sierpelui, cátu de si nu ne póte inghitii cu totulu de odata, — totusi ne póte musc'a de mórte la-sandu-si veainulu in trupulu nostru.

De-si cantitatea veninului ver-satu de sierpe in trupulu nostru, pen-tru marimea trupului nostru nationalu, pánna acum nu e de ajunsu spre ucidera si omorirea totala deodata; to-tusi pre rendu, din ce in ce, mai tare ne aru poté si omóri, déca nu ne vomu sci aপর.

Pescii mari mananca pre cei mici in apa.

Paserile mari mananca pre cele mici in aeru.

Asiá facu si ómenii pre pamentu, nu numai cá singuratici, ci si cá popóre întregi fatia cu alti ómeni, cu alte popóre; insa numai pánna atunci, pánna candu nu au ajunsu la gradulu acela de cultura adevératu spirituala si morala, cátu se domnésca in ei, nu instinctulu dobitoescu, câte odata furibundu; ci cunscinti'a de sine a omenimei, si simtiulu de onóre si de dereptate.

Dupa legea firei, adeca a naturei, celu mai micu, celu mai slabu se fe-resce de celu mai mare, de celu mai tare, déca acést'a i e spre stricare si nimicire celuilaltu.

Celu mai micu, celu mai slabu incungiura lupt'a cu celu mai mare, cu celu mai tare; cá se nu cada victim'a cestuia. Numái in casuri ne-incungiuravere se apera prin lupta.

Starea presenta a natiunei ro-máne nu pretende lupta cu contra-riulu si dusmanulu ei, ci mai multu o incungiurare a contrariului, o ferire, o departare de elu, se nu si faca cauza comuna cu elu. Pentru ca, dupa proverbulu latinescu: comunio est mater rixarum* adeca: comuniunea e mam'a certelor, svadelor, proce-selor si între mai multi comunisti, in urma totudeaun'a sufere dauna, cei mai de omenia, cei mai slabi, déca nu e cineva strainu neinteresatu preste ei, ca se judece fâra partinire dupa principiulu dreptului si alu dreptáti.

Candu esti silitu a incungiurá o lupta directa cu contrariulu si dusi-manulu teu, nu urméza a te lasá de totu in neactivitate; ci séu sa te lupti indirecte séu cu altfelu de arme, altmintrea esti cá si mortu.

Armele întrebuintiate in contr'a natiunei romane, spre nimicirea ei, nu suntu armele moralitátiei, nu a drep-tátiei, nu a onestátiei, nu a soliditá-tiei, nu a buneicuvintie.

Déca si románii in lupt'a loru de aperare, de defensiune, întrebuintieidia arme de feliulu contrariului seu; a-tunci ei insisi se espunu pericolului, de a fi invinsi si nimiciti.

Incungiurandu natiunea romana pre contrariulu ei, in ceea ce privesce miiló-cele, ferindu-se si departandu-se de elu, purtandu-se astfelu passiva fatia cu con-

FCISIORA.

Studii esegetice.

Sectiunea II-a.

C A P U II—IV.

Cele dintâiu minuni a lui Iisusu in Ga-lile'a, Samar'a si Iudei'a.

(Urmare.)

Capu II, 2, 23—25. Iisusu afla cre-dintia in Ierusalimu.

Vs. 23. Evangelistulu ne dá sa intielegemu ca Iisusu a facutu mai multe minuni si a invetiatu in Ieru-salimu — cu acésta ocaziune, cari mi-nuni si invetiaturi au avutu resulta-tulu ca: multi au crediutu in numele lui. (Vedi 1, 12.)

Vs. 24. Traducerea acestui viersu este prea silita, prea silita dupa liter'a testului grecescu, si in contr'a natu-rei limbei romanesci. Románulu nu dice: „eu me incredu pre mine tie“, ci „eu me incredu tie“, séu „in tine“. Astfelu in locu de: Iéra Iis. nu se in-credea pre sine loru, mai bine aru fi sa se dica: Iisusu inse nu se incredea loru, séu: nu se incredea intr'ensii... pentru ca-i sciá pre toti. —

Nu mi se pare a fi interpretarea cea adevărata a acestui Vs. ca Iis. erá cu reserva in invetiaturile sele, cáci acést'a contradice caracterului inveti-aturiloru lui Iis., carele a invetiatu totu-déun'a in publicu, in fati'a sinedrísti-lor, inimiciloru lui (compar. 5, 19—47. 6, 32—58. 7, 16—24. 28 seq. 37 seq. 8, 12—58. 9, 39—10, 38 seq.) ba contradice invederatu cuvintelor

lui Iisusu la 18, 20 seq. si in atare casu aru fi retienutu dela adevérat'a credintia pre multi si astfelu n'aru avé nici unu temeiu sentinti'a espi-mata la 15, 22; ba tractarea cu Ni-codimu dovedesce contrariulu. N'a fostu asiá dara cu reserva in inveti-aturile sele. A fostu inse cu reserva in tienut'a sea fatia cu densii, — n'a intratu cu ei in confidentia in carea erá fatia cu adevératii lui invetiacei, pentru ca-i sciá ca nu suntu adevératu, deplinu credinciosi.

In internulu seu erá departe de densii si nu s'a demisu in relatiuni mai de aprópe cu ei (compar. 6, 15. cu 6, 26—31. 66.)

Vs. 25. Si pentru ca nu avea elu lipsa cá sa-i marturisésca cine-va pentru omu, ca elu sciá ce este in omu.

Ultim'a constructiune din Vs. 24 este conditionata, se incepe cu „pen-tru ca“; in acestu viersu ambele con-structiuni cu „pentru ca“ — ca. Intielesulu este multu mai greoiu decátu sa fimu necessitati, a fi cu tóta rigó-rea la liter'a originalului. Spre a in-lesni intielesulu nu va stricá déca in acestu Vs. vomu lasá conjunctiunea „pentru ca“ — avendu atunci Vsulu: Si nu avea lipsa cá sa-i marturisésca cine-va pentru omu, ca elu sciá ce erá in omu. — Altcum si lasandu conjunctiunea „pentru ca“ la loculu ei inca se póte aflá intielesulu, numai cátu mai greu, si nu asiá ponderosu.

Intielesulu Vsului in combinatie cu celu precedente este: (Vs. 24.)

Elu (Iis. nu se incredea loru, pen-tru ca-i sciá pre toti) (Vs. 25.) mai

multu; elu nu numai ca-i sciá, dara sciá ce erá in internulu omulu, si n'avé lipsa cá se-i marturisésca cine-va despre vre-unulu. — Cá si in c. 1, r 3. acestu Vs. repetiescu con-firmandu intielesulu pártiei a dóu'a din Vs. precedente. Va se dica: pen-tru aceea nu se incredea loru, pentru ca (repetiescu eu — dice evangelis-tulu) elu sciá ce este in omu si n'avé lipsa sa-i spuna cine-va (cu juramentu) despre vre-unulu. — Ací cá si in 1, 48. 4, 17. s. a. se aréta puterea di-vina a lui Iis. de a cunoáce internulu

III. Capu 3, 1—21. Nicodimu unu membru alu Sinedrului crediendu in Iisusu pentru minunile lui — lu cer-cetéza pre sub ascunsu. Iisusu in con-vorbirea sea conduce pre Nicod. la cele multe, asiéza tain'a botezului si-si profetiesce crucificarea (restignirea) si inaltierea sea la ceriuri.

Convorbirea acést'a cu Nicodimu contine, pre lángra introducere (Vs. 1) dóue párti esentiale 1) convorbirea despre a dóu'a nascere asiadiarea tai-nei botezului v. 2—10. si 2) vorbirea de incheiare a lui Iis. in carea pro-fetiendu-si mórtea si inaltierea la ceriu se descopere a fi fiulu lui Ddieu, si-'si aréta comunitatea si cu tatalu.

Vs 1 seq. Iéra erá unu omu din farisei, Nicodimu numele lui Domnu ji-dovescu, (Vs. 2.). Acést'a a venitú cátra Iis. nóptea.*

Versiunea este pré silita, in con-tradicere cu natur'a limbei nóstre. Fidelu atátu originalului, cátu si na-turei limbei rom. aru fi: *Érá inse unu omu dintre farisei, cu numele Nico-*

dimu, boieriu) alu judeiloru; (Vs. 2.) Acést'a a venitú la Iisusu nóptea, si dise lui:*

Vis-a-vis de Vs. ultimu din cap. precedente, evangelistulu — dupa art'a sea de a incopciá ideile — ne pune pre Nicodimu cá pre unulu din cei ce credéu in numele lui (2, 23.), si inca pre unulu dintre fruntasii judei-lor, dintre boerii de sect'a fariseiloru, carele erá si invetiaturiu jidovescu (Vs. 10). Acestu boeriu, carele din tienut'a sea se vede a fi fostu unu omu flegmaticu, circumspectu, si ca-rele din acésta cauza intra in rela-tiuni cu Iis. pre sub ascunsu, pasiesce pre incetulu, dara securu in calea cre-dintiei.

Pre elu lu vedemu pasindu in Si-nedruiu intru aperarea lui Iis. (7, 50 seq.) si luându impreuna cu coleg'a seu Iosifu din Arimathi'a corpulu lui Iis. de pre cruce si inmormentandulu (19, 39 seq.). — Omu dintre farisei, boieriu alu judeiloru

Evang. ne spune ca Nicod. nu numai ca erá fariseu, si cá atare omu inve-tiatu, dara erá boeriu; unulu dintre

*) Domnu: *ἄφρων-τος*, aci are intielesulu de magnati, aristocratu membru alu sinedrului: boieriu, cá si in 7, 26. 12, 42. Luc'a 14, 1. 23, 13. 35. Fapt. Apost. 4, 5. 8. 26. s. a. — unde in versiunea rom. avemu: boieriu. Totu acestu intielesu este si la Ioanu 7, 18. Luc'a 24, 20. Fapt. app. 3, 17. unde este tradusu cu: Domnu fiindu ca: *ἄφρων* ocura si cu intielesulu strictu de „Domnu principe“ c2 Ioanu 12, 31. 14, 30 16, 11. — spre deosebire amu cugetutu a face bine acomodandu-me intielesului, si terminului, mai usitatu pentru acestu intielesu (vedi tásturile citate la boieriu).

trariulu și dusmanulu ei, atunci ea înlauntru ei, între membrii ei constitutivi, trebuie să fie activă, și solidară. Passivitatea românilor, deca s'au molipsitu de ea, să nu fie și înlauntru lor, între sine, ci unde și cându vedu, cumca activitatea de lupte li pôte fi daunosa, periculoasă.

Pâna cându în românu e consciința de sine națională, pâna atunci e și putere de viață națională în densulu; de-si puterea ast'a de viață națională pe o durată de timp nu are nici un efect. E o stare morboasă, trecătoare, dară nu e mörte.

De-si terenulu de activitate a românilor după cum și l'au croitu de vre-o câti-va ani încöce e forțe restrinsu, și putieniu; totusi e destulu pâna acum spre susținerea vieții lor naționale.

Asiá dara să fimu activi și solidari, în consolidarea noastră internă. Să ne ferim de dusmanulu nostru, să-lu încungimurăm, să nu ne facemur trebă comună cu densulu în lucruri memorale; în activitatea noastră, ba în casuri de lipsă, și în lupt'a noastră, să nu întrebunțiiăm armele imoralității, a nedreptății, și a neonestății.

Să scim suferi și rabdă, pâna cându nu ne putem luptă. Numai asiá ne putem aperi și susține viața națională. Numai asiá putem scapa de gur'a șerpelui, de sfaramatura și de sdrobitura nouă amenințată.

Despre solidaritatea noastră pre bas'a libertății, și a onestății, de alta-data. Acum numai atâtă încă, ca atâtă activitatea câtă și passivitatea pôte ave basa atâtă morală, câtă și imorală. Avem exemple destule prospete atâtă despre activiști, câtă și despre passivisti imorali, speculativi.

Nice unu felu de societate, fie ea chiaru societatea statului, fără basa morală, nu se pôte desvoltă deplinu, nu pôte sustă, nu pôte ave finitu bunu.

Unu român.

Mielulu între ursu și între lupu.

Deca pune cine-va focu la altulu, fără de a caută ca dincatrau, seu încatrau bate ventulu; se pôte templă, că foculu pusu se iee togm'a direcțiunea contraria intenționată, și togm'a în contr'a aceluia care a pusu foculu.

cei de întâiu demnitari ai judeiloror. — *a venitú nóptea* — de frică judeiloror (12, 42) colegiloror sei. — Convorbirea se vede că s'a petrecutu într'unu cercu restrinsu, fiindu de fatia numai adeverații invetiacei ai lui Iis. de cari Nicodimu nu ave să se téma. Nu putem afirmă nici ca invetiacei lui Iis. a fostu de fatia, și nici ca convorbirea a avut locu numai între patru ochi (Iis. și Nicod.) Ba, basati pre faptele cele mai secrete a lui Iis. seversite în presentia invetiaceiloror sei Ioanu, Iacobu și Petru (invieria ficei lui Iairu Marcu 5, 37 seqq. schimbarea la fatia Mat. 17, 1 seqq. se roga în munte Mat. 26, 37. seqq.) suntem în dreptu a presupune că convorbirea s'a petrecutu în presentia celu putieniu a acestor trei invetiacei.

Vs. 2—10. Necesitatea imperativa de a se renasce, adeca a se botezá, spre a puté fi partasiu imperatiiei ceresci.

Vs. 2. scim că... Nicodimu aréta că nu este singuru de acésta credință, ci mai are consoti în sinedrii (es. Iosifu de Arimathi'a), cu cari s'a consultatu, și au venitú la convingerea ce o exprima Nicod. ca (tramisu) *dela Ddieu ai venitú... de öre-ce nime nu pôte face aceste semne, pre cari le faci tu, de nu va fi Ddieu cu densulu* (prin ajutorulu și puterea sea) semnele cari le faci tu, documentéza că este unu invetiatoriu supr'a naturalu, tramisu dela Ddieu. — După spiritulu dominant de pre atunci, ilustratu de Iis. la 4, 48, 10, 25, 38, 11, 15. Nicodimu și consotii sei credea în Iis. nu pentru invetiaturile lui, ci

Partea Turciei, și partea Ungariei acolo, unde suntú învecinate, lenga olalta, suntú amendöue locuite de unu elementu naționalu homogenu — adeca slavicu; asiá câtú foculu politicu seu naționalu adeca revoluțiunea între unulu seu altulu dintre statele amendöue numite, pôte fi contagiosa pentru celalaltu.

Miscarea revoluționara din Turci'a în vecinatatea Ungariei, adeca revoluțiunea elementului slavicu din Turci'a a causatu la unguri frica și ingrigirea, a oi frica a causatu idea de o alianția a lor cu românii.

Asiá suna unele diurnale cu inspiratiune ungurescă.

Acum e vorb'a seu întrebarea, ca öre cum aru fi de priceputu o alianția între unguri și între români?

Alianția între unguri și români se pôte întielege în döue feluri.

Unu felu aru fi alianția de staturi între Romani'a și între Ungari'a.

Altufeliu de alianția aru fi între rassele genetice a romaniloror, și a ungariloror.

O alianția între români și unguri (seu maghiari) în întielesu geneticu, aru ave o însemnatate respectaveră, din părțile amendöue, — aru ave o basa naturală, derépta, asiá câtú românii și cei din Ungari'a, se nu fie mai multu, ca pâna acum, numai că o victimă a șerpelui, seu a lupului, ci se fie ei romani, ca acasa la ei, nu că la o casa străină; de si statulu aru ave numirea sea dela unguri (seu dela maghiari), precum e de facto. Se nu fie români din Ungari'a și sub titulu de alianția, tractati că fii vitrigi a statului, că frați vitrigi a maghiariloror.

Românii togm'a asiá sciu despre sine, ca suntú români, cacom sciu maghiarii despre sine, ca suntú maghiari.

O alianția de staturi între Romani'a și între Ungari'a, fără consideratiunea romaniloror din Ungari'a, înainte de ce s'aru efectui, aru trebui se fie cu bagare de séma, cu cautel'a efectuită.

E adevératu, că românii, că și ungurii suntú încungimurati de elementulu mare mistuitoriu naționalu a slaviloror.

Ei dara pentru români, ungurii suntú despre o parte togm'a aceea, ce suntú slavii despre alta parte.

pentru minunile lui. Minunile, semnele estraordinarie i-au facutu se créda că este invetiatoriu; asiá dara crédu și în invetiaturile lui.

Vs. 3... *adeveratu, adevératu* = amin, amin — vedi 1, 51, adevératu, adevératu.

Iisusu vediendu că Nicod. pune pondulu principalu pre semne, minuni, cari fatia cu doctrinele sele ocupa numai unu locu pré neinsemnatu, se ocupa de partea principale a chiamarei sele, de insasi chiamarea sea, trecendu cu vederea minunile, cari i servescu numai că medilocu spre ajungerea scopului seu: elu i vorbesce de doctrin'a sea, transportandu-lu dela cele pamentesci (minuni) la cele ceresci, la invetiatur'a sea mantuitória. După datin'a sea de a ignorá întrebările fără însemnatate și a respunde seu numai unei părți mai însemnate, seu a dá o anumită direcțiune conversărei (vedi 4, 9—16. 8, 5.—9. s. a.) Iis. nu respunde la agrairea lui Nic. despre minuni, ci numai la cea privitória la chiamarea sea de invetiatoriu, aretandu-i că adevérat'a cale spre a întră în imperati'a ceriului nu este se créda în minunile lui, ci în doctrinele lui, din cari cea de întâiu este: nascerea de susu, fără de carea nime nu pôte fi mantuitu.

Nascerea de susu, este condițiunea prima a convertirei. — *de susu*: dela Ddieu, din ceriu (vedi 1, 13. I Ioanu 2, 21. 3, 9. 4, 7. 5, 1. 4. 18). Prin *nascerea de susu* se întielege: nascerea spirituale, începutulu unei vieți nóue, desbracarea de omulu celu vechiu sensuale, și îmbracarea în omulu celu

Pentru români între astfeliu de împrejurări întrebarea pôte fi numai aceea, ca din partea câruia e pericolulu mai mare, din partea ungariloror seu din partea slaviloror?

Situațiunea și relațiunea românilor fatia cu ungurii e chiară și tristă câtú mai tristă nu se pôte.

Deca românii din Ungari'a și mai incolo, în casu de o alianția între staturile amendöue, aru remanea în starea ticalösa asupra lor de acum, deca ei și mai incolo aru remanea, numai că unu obiectu de sdrobitu, de sfarmatu de mancatu, de inghițitu; atunci alianția între staturile amendöue numite, nu aru însemná altce-va decât, că cându aru graii lupulu seu vulpea câtra mielulu asiá: *me mielule! nu vedi tu ursulu apropiindu-se de tine, că să te manance? apropiete tu de mine, lasă să te manancu eu.*

Seu cu alte cuvinte: Tu Romania! stai tu lenga mine în pace, pâna ce gatu eu cu sdrobirea, sfarmarea, și mancarea romaniloror mei, din tiér'a mea; ca apoi vine rendulu și la tine: Ca și românii mei de acasa, și ai tei 'mi suntú pré multi odată, nu i resbescu odată pre toti. idem.

De pre malulu Muresiului în 12/10 1875.

Corespodinția originală

Protocolu neoficiosu.

luatu de subscrisulu în comun'a scaldă Geoagiului (Feredeu) în 24 Septembrie 1875 cu N. N. unulu dintre fruntasii locuitorii ai numitei comune, precum urmédia:

Spune dni'a-ta, dara adevératu și dreptu, că încátu suntú întemeiate vaietele locuitorilor de aici, ca jidani și au adusu la stare de cersitoria?

Ti spunu domnule, dreptu, dara te vei îngrozi de stricaciunea care au facutu-o ei satenilor de aici. Vre-o 12 ani după încetarea revoluțiunei toti satenii de aici 'și avéu mosiile lor, adeca casele și grădinile din satu și pamenturile la câmpu, cari li au avut cându s'au stersu iobagi'a. În acei vre-o 12 ani ei nu au vendutu din pamenturi, pentru că atunci tîneđu dreptulu de carmaritu dela domni în satu, sateni români de

nou spirituale (Colos. 3, 9 seq.), carea este esentialulu botezului — marcatu mai de apröpe în Vs. 5. De aci unii essegeti explica terminulu „de susu“ (*ἀνωθεν*) cu: „de nou, a döu'a öra“ — ceea ce după întielesu, și cu referinția la Vs. urmatoriu (4) aru fi binisioru nimerita; după terminulu usitatu de evangelistulu: *ἀνωθεν* (carele în intréga s. scriptura nu ocura cu însemnarea de: „de nou“ decât în unu singuru locu: Galat. 4, 9. și acolo condiționatu de adv. *παλιν*) aci că și în Vs. 51. 19, 11. — vedi și 19, 23, Mat. 27, 51. Luc'a 1, 3. Fapt. apost. 26, 5 — are însemnare nedisputaveră de „de susu“ în locu de din ceriu: *οὐρανóθεν, ἐκ θεοῦ*, carea este ide'a ce percurge scrierile evangel. Ioanu, carele nu cunösce *a döu'a nascere*, ci singuru *nascerea spirituale din Ddieu*. ... *nu va puté vedé*: Iúá parte, fi partasiu, cuprinso în a intră Vs. 5. și explicatu reciprocu cu și prin acest'a (compar. Luc'a 2, 26. Fapt. apost. 2, 27. I Petru 3, 10) — *imperati'a**) lui Ddieu compar. Mat. 3, 2. — la evang. Ioanu ocura numai aci și în Vs. 5. și aci numai asiá, câtú tonulu cade pre condițiunea intrării în aceeași, și nu pre conceptulu ei. —

(Va urmá.)

*) ἡ βασιλεία — regatu, la noi tradusu în intréga s. scriptura cu imperati'a, că și βασιλεύς — rege, tradusu cu: imperatu Acésta eröre deca ne-amu Iúá strictu după filologia aru trebui emendată.

aici, și câte unu unguru din Geögiu seu din altu locu, în arenda; și aceia nu au datu beutura nici la celu mai avutu saténu pre conto mai multu de câtú 10—12 fl. bani rei. Detori'a aceia nu se sui'a cu camete cum se suie acum la carcimari jidovi o detoria de 5 fl. v. a. la 50 și 60 fl. v. a.

Cârcimarii crestini nu priméu bucate în locu de bani pentru beutura, și ömenii deca vedéu că numai capeta în credinția și bani nu avéu, se mai și retineđu dela beutura, și au mai beutu camu numai dumineca și în dile de serbatori.

Înainte de ast'a cu 14 ani au adusu nenorocirea înteiási data aici în satulu nostru pre unu jidanu cu numele Farkas Aron, care la venirea lui aici au avut numai betiu și haine rupte pre elu. Nu sciu cum au potutu elu, în starea lui de atunci, capetá dreptulu de carcimari dela domni în satulu nostru, dara elu 'lu au capetatu, au luatú apoi casa dela Georgie Misc'a aici (în fruntea ulitiilor) în arenda, s'a datu de jidanu botezatu cu numele Peter, s'a aretatu la începutu și a fostu și după aceia forțe cuprindietoriu (socialu), ba chiaru lingusitoriu cu ömenii. Si a adusu un'a română de gazdöie, pre care a instruitu-o să se înpretinésca cu muierile și cu fetele din satu și pre elu sa 'lu laude că este omu bunu, și că deca nu au bani elu da în asteptare, și în locu de bani primesce și pentru beutura, și pentru lumini etc. ori ce felu de bucate, pui seu oue etc.**) și elu și a ajunsu scopulu.

Întu înteu elu nu avéu nici malai se mance, 'lu ajutorau ömenii că de mila, dara curendu după aceea au începutu ai duce unele muieri pui, altele öue, parte cu scirea, parte fără scirea barbatiloror, altele grâu, cucurudin, mazere etc: cu pöl'a, mai înteu pentru unele meruntisiuri fără pretiu presém'a casei, după aceia s'au slobozitu și dintre ele la beutu de vinarsu și carau bucatele din hambariu scöse din gur'a copiiloror, fetele au începutu a cará bucate fără scirea parintiloror pentru maruntisiuri, iéra jidovulu cuprindea totu.

Doi ani după aceia au mai venitú o jidovöica, muieru schacterului din Geögiu aici că carcimariu, și 'și au luatú un'a casa asemenea în midiloculu satului în fruntea ulitiilor, care au facutu apoi și mai mari pus-tiiri în satulu acest'a.

Ti voiú numi domnule tóte familiile de aici un'a câte un'a seracite de jidovulu amintitu și de jidovöic'a, dara se inceptu mai întâiu cu unu jilanu din Geögiu, cu numele „Aszalai a sapunariului“ apoi me voiú întörce la acesti de aici.

Acum suntú 4 ani erau bucatele scumpe, ferdel'a de cucuruzu cu 2 fl, 40 xr. v. a. Smtionu Blag'a de aici a luatú pre detoria dela pomenitul jidovu din Geögiu 4 ferdele de cucuruziu, nu cu pretiulu cum umblá atunci bucatele adeca cu 2 fl. 40 xr. ci cu 3 fl. v. a. ferdel'a, și cu cameta 1½ ferdela de prune pre unu anu după 1 fl. — ferdel'a jidovésca de 30 cupe, — pentru prune — seu deca nu s'aru face prune câtú se póta plati camet'a cu prune sa plátésca în locu de prune fie care ferdela cu câte 60 cr. v. a. Elu a fostu luatú și 1 ferdela de grâu cu 4 fl. v. a. prin urmăre s'au îndetoratu cu 16 fl. v. a.

În anulü venitoriu bucatele ni leau batutu ghiati'a, iéra prunele nu s'au facutu; cametele s'au socotitu în capitalu. Prunele nu s'au facutu nici în ani acestialalti, ba și bucatele de totu slabe. Capitalulu s'au înmultitu cu cametele în totu anulü, și în totu anulü s'au facutu contractu de detoria nou, și acum s'a suitu detori'a la 60 fl. v. a.

*) O viclenia ast'a și apucatura de a störce siendiendu și pându averea tieraniloror micitori subscipendu le totalminte ner-vulu de viață, cum numai la soiolu jidovescu se gasesce. Cor.

dupa 5 ferdele de bucate, care trebuie acum platite odata cu 60 fl. si cameta pre anu acest'a 90 ferdele de prune, si in anulu acest'a ii va lua jidanu cas'a si gradin'a si elu va ramânea calicu.

(Va urmâ)

Din tractulu gr. or. alu Bistritiei, 14 Octombro 1875.

Motto: *Precum e pastorulu asiã e si turm'a.* —

Domnule Redactoru! Cu mân'a tremurenda prindu pên'a în mâna spre a ve comunicã unu ce trist, dara momentosu în vieti'a bisericiei nòstre gr. or. si adeca: in 14 a l. c. st. v. trecu la cele eterne parintele ppopu T. Buzdugu. Este evidentu ca prin mórtea defunctului in domnu — a parintelui ppopu T. Buzdugu — cá organu in corpulu bisericescu, acelu organu nu mai functioneaza, si medicii, cá corpulu se nu se altereaze trebuie sa intrevina cu cur'a cátu de ingraba. Cur'a inse este grea caci alta e cur'a unui organu alu corpului omenescu, si alta e cura unui organu alu corpului bisericescu. Unu organu din corpulu omenescu póte si lipsi si totu-si corpulu esista cá atare, pre cându lipsindu unu organu alu corpului bisericescu, séu substituindu-se prin unulu necapace de a fuccionã se altereaza totu corpulu. Lipsindu unu organu din corpulu omenescu nu se póte substitui prin altulu; pre cându din corpulu bisericescu se póte numai — se nu fia morbosu. Se remânemu la obiectu. Óre cine se inlocuésca in protopopiatulu nostru pre defunctulu in domnu T. B. ?!

Spre a hotari unu asiã ceva se recere o cugetare seriósa, dara tempurie; caci numai asiã lucrulu nu se va precipitã, si numai asiã scól'a si biseric'a voru prosperã. Pentru cá inse scól'a si biseric'a sa prospereze trebuie se desciframu lucrulu in tóta intregitate sea. Cá se secundamu spiritului tempului si cá se figuramu in consertulu popóreloru culte ale Europei, este necesitate cá organele bisericesti — scolari etc. — chiaru si subalterne — sa se inlocuésca prin individi, amici ai progresului, cáci: scienti'a e arma, — si iera: din picuri se face marea. — si prin individi practici si morali. Acum sa ne întrebamu óre avem noi in protopopiatulu nostru atari in individi? Respunsulu e afirmativu. Asiã mai anu tiertiu absolvara teologi'a si gimnasiulu tinerii: G. Pletosu, S. Mond'a, G. Maric'a, P. Besianu si I. Onea, toti individi cari s'aru aflã la inaltimea misiunii de a ocupã unu atare postu: dara normativele bisericiei nòstre gr. or. prescriu pre lãnga documentu de absolvare si documente de prassa. Ceia ce e fòrte consultu, cáci: teori'a fãra prassa cá si rói'a fãra osia. — Si óre suntu ambele calitãtile concentrate in prersónele amentitiloru, cá sa ne potemu increde conducerea naei nòstre bisericesci unu-i'a dintre ei? Respondemu positivu. Posiedu teori'a din institutele de invetiamentu, dara functionãndu dela absolvare, parte numai cá invetiatori, parte cá profesori resulta prasa scolara; — iera bisericésca putiena.

Alu cincilea functioneaza de unu anu cá parochu in parochi'a gr. or. Cosin'a, prin urmare pre lãnga teoria si putiena prassa. Aru dice deci lumea cá meritulu e alu seu pentru-ca posiede mai tóte calitãtile; inse lumea se va insielã. Si óre pentru ce? Iéta caus'a! Scimu ca parochi'a Cosin'a e situata intre munti, pre teritoriulu Bucovinei. Acum se presupunemu ca din urna aru reesi tóte bilele in favóra respectivului. E bine; inse cum va potea sa functioneaze unu atare dela marginile esteriore ale tractului nostru — acumulatu pre lãnga cetatea Bistriti'a si mai vertosu in comunele Borgoului. — Ce lucru paradoxu facia cu nóuele reforme biseri-

cesti, si adeca cu arondarea protopopiateloru, caci scimu ca Veneratulu consistoriu archidiecesanu gr. or. cá administrarea parochieloru sa fia mai inlesnitórie si-a datu tóta silinti'a si a dispusu, cá ppopii se resiaza in centrulu unui tractu. Ne întrebamu acum'a unde e centrulu tractului nostru? nicairi decãtu in un'a comuna a Borgoului, precum s'a practisatu si pâna acum'a. Ce mare greutate si ce mari spese s'aru causã pretiloru deliberrãndi in cause bisericesti si scolare, cari aru trebui pre lãnga tóta mese-ri'a, a-si lua pânea in straitia si a calatori pâna la Cosin'a. Din motivele aduse si din situatiunea topografica a tractului resulta ca atãtu d. ð. maturisanti cátu si parintele parochu din Cosin'a posiedu numai calitãti partiale; si prin urmare cu postulu respectivu aru trebui investitu unu dnu parochu din centrulu tractului, cu parochi'a sea.*)

Si óre avem noi in centrulu tractului individi, cari se corespunda calitãtiloru amentite si cari se faca onóre scólei si bisericiei. Esaminãndu lucrulu aflãmu cáti-v'a caruntiti de dile pre cari i respectamu pentru batrãnetiele loru etc; spiritulu tempului inse nu cauta numai peri caruntii cáci; nu barb'a face pre filosofu, ci si prass'a energi'a resolutiunea si moral'a. Déca e vorb'a pre lãnga peri carunti de prassa etc. apoi le vomu aflã la unulu altulu, si adeca, la parintele parochu T. Vrasmasiu, cu atãtu mai vertosu cáci pre ds'a lu aflãmu figurãndu cá deputatu la congresulu archidiecesanu gr. or. Si déca n'aru fi meritatu o atare onóre, de securu cei competenti nu l'aru fi alesu, mai incolu si-a datu tóta silinti'a a infintia parochia nóa in comun'a Cosin'a; in fine se véde ca parintele T. Vrasmasiu e la inaltimea misiunii sale cáci abstragãndu dela alte merite a dsale in totu ppia-tulu numai in parochi'a dsale suntu transpuse (?!) fundurile bisericesti in mânilor epitropiei bisericesti — conformu statutului organicu. — Servésca deci espusele de informatiune celoru competenti in caus'a subversanta servésca si cugete totu natulu competintu si nepreocupatu si va constatã adeverulu celoru aserate servésca si véda cá sa nu precipiteze lucrulu si sa ne trezimu ca acést'a barca a bisericiei nòstre unduléza clatinãndu-se pre undele spumegunde ale seclulu presentu, si infurindu-se odata oranulu barb'a cladinãnda sa se cafunde in abisu. Videant patres!!

Aristides.

Varietãti.

*** *Descoperire archeologica.* La arsenalulu militariu din Boloni'a s'aru gasitu sapãndu-se unu siantiu pentru scurgerea apelor, cinci morminte etrusce cuprindiendu obiecte pretiöse, fòrte importante pentru istori'a primitiva a Boloniei si a Etruriei, fiindu ca atestéza starea in floritórie a acestei regiuni in anticitate. S'a procedatu la sapatu in modu metodicu si pe o scara mare. Descoperindu-se nóue morminte, afara de cele descoperite in 1874, s'a pututu mai bine determinã natur'a si întinderea necropolei bolonese Printre aceste morminte erã unulu fòrte curiosu, construitu de pétra uscata, genu de constructiune dejã usitata in mai multe locuri din Etruri'a circumpadana si in cavourile dela Car-treuse de Boloni'a. Se pare ca la acea epoca erã unu sistemu adoptatu pen-inmormentãrile celoru mai bogati. S'aru gasitu mai multe obiecte interesante, de-si stricate de greutatea pamentului.

Erau o multime de vase de pa-

*) Motivulu arãtatu nu e suficientu de a eschide pre cine-va dela protopopia. Déca preotii etc. nu póte merge la protopr. in Cosin'a, va veni din Cosin'a ori de unde va fi protopopulu in sinulu tractului, nota bene, déca va voi sa incurga, va fi alesu si intaritu. R.

mentu arsu de colóre negriciósã, dara erã si unulu facutu de argilu de colóreã rosei si zugravitu cu linii orizontale de colóre violeta deasupra càror'a erau trase dóue linii verticale. Este evidentu ca fabricarea acestui din urma vasu erã cu totulu diferita de a celoru-alalte gasite in numeru mare.

In tempu ce este din urma apartieniu industriei locale, primulu este resultatulu importatiunei. Se gasescu asemene in Asi'a mica si in insulele archipelulu grecescu, si suntu considerate cá vase orientale.

Presenti'a acelu specimen la Boloni'a probéza ca acestu orasiu, in tempurile cele mai departate, avé relatiuni comerciale cu popórele navigatóre din orientu a càru produse ii soséu prin traficulu ce facea orasiulu Spin'a, situatu pre tiermulu Adriaticeii, la gur'a Padului. aprópe de actualulu Porto Primaro.

Raporturile comerciale dintre Fel-sin'a si Spin'a, si prin intermediulu acesteia cu orientulu, erau dejã presupuse de savanti; dara pâna acum nici unu monumentu nu atestase acést'a.

Astadi e gratia fragmenteloru vasului zugravitu gasitu in arsenalulu dela Boloni'a, nu mai e indoie-la in privinti'a acestei cestiu.

*** *Lei de mare.* — Acuariulu din Brightonu a cumperatu de curendu doi lei de mare ce 'i suntu trimisi din Californi'a si suntu in acestu momentu pre cale pentru Angli'a. Li se prepara o locuinta in spatiulu vastu unde se afla dejã enorm'a brósca ties-tósa data de regina. Leulu de mare din oceanulu pacificu de nordu ajunge o lungime camu de 8 picióre. Cele dóue specimen de cari vorbimu n'au de cátu siése. Piciórele de dinapoi a acestui animalu suntu fòrte desvoltate; póte sa se tiena si chiaru se umble in ele. Umerii si gátulu suntu acoperite cu o cóma grósa si tare, care, cu naturalulu seu selbatecu, a facutu sa i se dé numele de leu de mare. De si din natura timidu la vederea omului, cându este strinsu de aprópe, s'a veduutu atacãndu echipagiulu unei barci cu o ferocitate mare. Ei se lasa a fi domesticiti si se ataséza chiaru de pazitorii sei; in stare selbateca se nutrescu cu foi tinere si cu pesci, si inóta cu o rapiditiune estrema.

Concursu.

Fiindu statiunea protopresbiterale in tractulu protopresb. gr. orientulu alu Dobrei vacanta, pre bas'a dispuetiunei Ven. sinodu archidiecesanu dela 11 Aprile 1874 Nr. protoc. 27, a inaltei ordinatiuni consistoriale din 17 Iuliu a. c. Nr. 2134, se escrie concursu pentru ocuparea acestei statiuni cu resiedinti'a in Dobr'a cu terminulu pâna la 20 Novembro a. c. st. vechiu.

Emolumentele suntu:

1.) Dela tóta famili'a gr. orient. din protopresbiteratu cáte 20 cr. bani si in natura 1 cupa de cucuruзу, cari la olalta facu in bani circa 600 fl. si 150 mesuri cucuruзу in natura.

2.) Tac'sa pentru licentia de cununia dela fia-care cáte 5 fl. cari dupa o socota de medilocu face 400 fl.

Concurentii au sa fia barbati apti si binemeritati pre terenulu bisericescu si scolasticu, — si se-si astéra concursele loru la Venerabilulu consistoriu archidiecesanu pâna la terminulu susu indicatu, cu documentele necesarii, si anume despre absolvarea studieloru gimnasiali si clericali, despre serviciile bisericesci si scolari de pâna acum, respective se corespunda dispuetiuniloru provisorie ale sinodului archidiecesanu din an. 1873 § 16, si celoru din an. 1874 Nr. protoc. 27.

Din Siedinti'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu Dobrei in 15 Iuliu 1875.

Ioanu Papiu, m. p. protopresbit. gr. or. si alu tractului Dobrei.

(1—3)

Concursu.

Devenindu vacante unu stipendiu de 500 fl. destinatu pentru unu ascul-tatoriu de *tehnica*, pentru conferirea aceluia, se publica concursu cu terminulu pâna in 25 Novembro cn. 1875.

Concurentii la acesu stipendiu, au de asi substerne incóce pâna la terminulu indigitatu respectivele concurse, provediute cu carte de botezu, cu testimoniu de paupertate, cu testimoniale scolaste ce de pre Sem. II anulu scol. 1874/5, cum si cu adeverintia de inmatriculare pre anulu scol. cur. 1875/6.

Din Siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvané, tienuta la Sibiu in 2. Novembro cn. 1875.

(1=3)

Concursu.

Fiindu statiunea protopresbiterale in tractulu protopresbiterale gr. or. alu Iliei vacanta, pre bas'a dispuetiunei Venr. sinodu archidiecesanu dela 11 Aprile 1874 Nr. prot. 27 a inaltei ordinatiuni consistoriale din 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 se escrie concursu pentru ocuparea acestei statiuni cu resiedinti'a in Ili'a cu terminulu pâna la 20 Novembro a. c. st. v.

Emolumentele suntu tacsele legali obiceiuite la functiunile protopresbiterului.

Concurentii au se fia barbati apti si binemeritati pre terenulu bisericescu si scolasticu, — si sa-si astéra concursele loru la Vener. consistoriu archid. pâna la terminulu susu indicatu cu documentele necesari, si anume despre absolvarea studieloru gimnasiali si clericali, despre serviciile bisericesci si scolari de pâna acum'a, respective sa corespunda dispuetiuniloru provisorie ale sinodului archid. din 1873 § 16 si celoru din an. 1874 Nr. protoc. 27.

Din siedinti'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu Iliei in 12 Sept. 1875.

Ioanu Ratiu m. p. protopresb. cá comisariu consistoriale.

(2—3)

Incunoscintiare.

Subscri'sa directiune reg. ung. de lotu deschide *loteri'a a V. reg. ung. de statu*, a càrei venitu curatu in urm'a prégratiósei dechiaratiuni a Majestãtei Sele se va întrebuintia spre infintia-rea de orfanotrofie pentru orfanii lucratoriloru erariali.

Loteri'a are 3334 nimeritori cu o suma de castiguri de

200,000 fl. val. austr.

intre cari

I	nimeritoriu de frunte	100,000	fl.
II	"	20,000	"
	2 nimeritori a	5000	"
	10 "	1000	"
	20 "	500	"
	100 "	100	"
	200 "	50	"
	3000 "	10	"

Tragerea se va face irrevocabilu in Budapest'a

la **20 Decembre 1875.**

Un'a sórte costa 2 fl. val. a.

Sorti se afla: la subscri'sa directiune de lotu, la colectantii de lotu, la oficiile de lotu, perceptorali, de salina si postali si, in cetãtile cele mai mari la alte organe insarcinate cu vinderea sortiloru.

Directiunea reg. ung. de lotu, des-partiementulu loteriei de statu.

Budapest'a 1 Octobro 1875.

Aloisiu de Motusz,

consiliariu reg. ung. de sectiune si directoru de lotu.

(Pentru reproductiune nu se dà onorariu).

(3—6)